

Αθήνα, 4 Φεβρουαρίου 2008

Αρ. Πρωτ. :13986.06.2.12

Χειριστές:

Ανδριανή Παπαδοπούλου

Τηλ: 210 72 89 630

Αικατερίνη Φλιάτουρα

Τηλ: 210 72 89 784

Μαρία Βουτσίνου

Τηλ: 210 72 89 609

Φαξ: 210 72 89 643

ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΝ

Προς

Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής

Κύριο Χαράλαμπο Μανιάτη

Κατεχάκη 56

115 25 ΑΘΗΝΑ

Θέμα: Ανάγκη επιτάχυνσης της διαδικασίας μετεγκατάστασης Ρομά Βοτανικού-Ελαιώνα-Αιγάλεω

Αξιότιμε κύριε Γενικό Γραμματέα,

Ο Συνήγορος του Πολίτη με σειρά εγγράφων του έχει επισημάνει την υποχρέωση των αρμοδίων φορέων να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να επιτευχθεί η άμεση μετεγκατάσταση των πληθυσμών Ρομά, οι οποίοι διαβιούν στην ευρύτερη περιοχή του Βοτανικού, καθώς και αυτών, που απομακρύνθηκαν το καλοκαίρι του 2007 από τον καταυλισμό της οδού Αγίου Πολυκάρπου. Δυστυχώς μέχρι σήμερα ο Συνήγορος του Πολίτη συνεχίζει να μην έχει ενημέρωση από τις αρμόδιες αρχές για τις ενέργειές τους σχετικά με οιονδήποτε σχεδιασμό τους, προς επίλυση του ανωτέρω προβλήματος.

Συγκεκριμένα από την υπηρεσία σας έχουμε ενημερωθεί ότι έχει συσταθεί η (προβλεπόμενη από την με αριθμό 23641/2003 κοινή υπουργική απόφαση) Επιτροπή για την έγκριση και δημιουργία του κατάλληλου χώρου εγκατάστασης πλανοδίων πληθυσμών, χωρίς όμως να έχει υποδειχθεί από τον Δήμο Αθηναίων ακίνητο, στο οποίο θα είναι δυνατόν να εγκατασταθεί ο πληθυσμός αυτός. Αντιθέτως ο Δήμος Αθηναίων από την δική του πλευρά εξακολουθεί εσφαλμένως να υποστηρίζει ότι αφ'ενός δεν έχει αρμοδιότητα στην υπόδειξη του κατάλληλου χώρου για τη μετεγκατάσταση των Ρομά, οι οποίοι διαβιούν στην διοικητική του περιφέρεια, αφ'ετέρου ότι κωλύεται να προβεί σε ενέργειες για την άμβλυνση των θλιβερών συνθηκών διαβίωσης στον υφιστάμενο οικισμό επικαλούμενος ότι το ακίνητο αυτό είναι ιδιωτικό και για το λόγο αυτό απαιτείται ειδική άδεια για την εκτέλεση των απαιτούμενων εργασιών (π.χ. καθαρισμός χώρου κλπ.).

Ο Συνήγορος του Πολίτη υπενθυμίζει ότι σε περίπτωση, που ο Δήμος Αθηναίων αρνείται - έστω και αδικαιολογήτως- να εκπληρώσει την υποχρέωσή του προς υπόδειξη ακινήτου για τη μετεγκατάσταση των πληθυσμών αυτών, αν και έχει κληθεί από την Περιφέρεια Αττικής να υποβάλει στην αρμόδια Επιτροπή σχετική πρόταση, η παρέλευση της προθεσμίας του ενός (1) μηνός, η οποία προβλέπεται από τις ανωτέρω διατάξεις σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 της προαναφερόμενης υπουργικής απόφασης, νομιμοποιεί τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες προς ανεύρεση κατάλληλου χώρου για την μετεγκατάσταση του ανωτέρω πληθυσμού.

Όπως έχουμε με έμφαση και στο παρελθόν επισημάνει, η επί μακρόν παράλειψη τόσο του Δήμου Αθηναίων, όσο και της Περιφέρειας Αττικής και των υπολοίπων συναρμοδίων να προβούν στις αναγκαίες κατά νόμον ενέργειες για την άρση της κατάστασης αυτής αφ' ενός μεν εκθέτει την κρατική διοίκηση για την αδυναμία της να διασφαλίζει θετικά την αξιοπρέπεια των προσώπων που τελούν υπό την δικαιοδοσία της (άρθρο 1 παρ. 2 Συντάγματος, αλλά και άρθρο 3 ΕΣΔΑ), αφ' ετέρου δε εγκυμονεί άμεσους και σοβαρούς κινδύνους όχι μόνον για την υγεία των ιδίων των Ρομά, αλλά και των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής.

Υπογραμμίζαμε επίσης ότι η έξωση ή ο δι' οιουδήποτε άλλου έμμεσου τρόπου εξαναγκασμός του πληθυσμού αυτού να απομακρυνθεί, χωρίς να έχει υποδειχθεί προηγουμένως άλλος κατάλληλος χώρος για τη μετεγκατάστασή του, αφ' ενός απλώς θα μετατόπιζε και θα επέτεινε τα υφιστάμενα προβλήματα, χωρίς να τα αντιμετωπίζει, -όπως ήδη συνέβη μετά την απομάκρυνση του πληθυσμού του καταυλισμού της οδού Αγίου Πολυκάρπου στην περιοχή του Βοτανικού και την αυθαίρετη κατάληψη από αυτούς ακινήτων, δημόσιων ή ιδιωτικών, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την κατάληψη του ακινήτου ιδιοκτησίας της εταιρείας «BIAMAX» στην διοικητική περιφέρεια του Δήμου Αιγάλεω, αφ' ετέρου δε θα ήγειρε ευθέως σοβαρότατα ζητήματα νομιμότητας των σχετικών διοικητικών πράξεων και υλικών ενεργειών.

Παρά, όμως, τις ανωτέρω επισημάνσεις του Συνηγόρου του Πολίτη και την ιδιαίτερη κρισιμότητα της κατάστασης, ο Δήμος Αθηναίων δεν έχει λάβει τα αναγκαία μέτρα (π.χ καθαριότητα, αποκομιδή απορριμάτων κλπ) αναφορικά με την προστασία της δημόσιας υγείας, αλλά, όπως προελέχθη, εξακολουθεί να μην απαντά στα κατεπείγοντα αιτήματα της Αρχής μας για ενημέρωση σχετικά με τις ενέργειες, στις οποίες πρόκειται να προβεί για τη συνολική αντιμετώπιση του όλου ζητήματος. Επιπλέον, διαπιστώνεται υπέρμετρη καθυστέρηση και για τα ζητήματα, τα οποία εμπíπτουν στην αρμοδιότητα της Περιφέρειας Αττικής για την δημιουργία κατάλληλου χώρου για την εγκατάσταση του πληθυσμού αυτού. Όπως έχει ήδη επισημανθεί, η παράλειψη του Δήμου Αθηναίων να υποδείξει ακίνητο για τη μετεγκατάσταση των Ρομά, που διαβιούν στην διοικητική του περιφέρεια, δημιουργεί υποχρέωση για ενέργειες δέσμιας αρμοδιότητας στον Γενικό

Γραμματέα της Περιφέρειας Αττικής αναφορικά με την εξεύρεση ακινήτου και την υποβολή της σχετικής πρότασης στην αρμόδια Επιτροπή προκειμένου αυτή να την εγκρίνει και να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες για την δημιουργία και λειτουργία του χώρου αυτού.

Στο σημείο αυτό ο Συνήγορος του Πολίτη επαναλαμβάνει την ανησυχία του αναφορικά με την αδράνεια των αρμοδίων αρχών και την διαπιστούμενη απροθυμία τους να αντιμετωπίσουν άμεσα και αποτελεσματικά την ήδη κρίσιμη κατάσταση προκειμένου να αποφευχθεί περαιτέρω όξυνση των ήδη υφιστάμενων προβλημάτων. Δεδομένου δε του γεγονότος ότι η επιτυχής εφαρμογή των επιβαλλόμενων από τις ισχύουσες διατάξεις ενεργειών προϋποθέτει τόσο τη σύμπραξη και το συντονισμό περισσότερων δημοσίων αρχών, όσο και την επιδίωξη ομαλής επικοινωνίας με όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, η καθυστέρηση των αρμοδίων φορέων να αναλάβουν πρωτοβουλία προς αποτελεσματική επίλυση των προβλημάτων που έχουν ανακύψει, δυσχεραίνει ακόμα περισσότερο την υλοποίησης του όλου εγχειρήματος.

Ήδη στην παρούσα φάση, οι εξελίξεις, ιδίως λόγω της έναρξης των εργασιών ανάπλασης της ευρύτερης περιοχής Βοτανικού – Ελαιώνα και της εξαγγελθείσας κατασκευής του γηπέδου της «Π.Α.Ε. ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΣ», καθιστούν επιτακτική την αναγκαιότητα εξεύρεσης και διαμόρφωσης χώρου προκειμένου να επιτευχθεί η μετεγκατάσταση των Ρομά, που εξακολουθούν να διαβιούν στην ευρύτερη περιοχή Βοτανικού – Ελαιώνα, αλλά και όσους αναγκάστηκαν να αποχωρήσουν από τους καταυλισμούς αυτούς χωρίς να έχει υπάρξει προηγούμενη πρόβλεψη από το Δήμο Αθηναίων για την έστω και προσωρινή μετεγκατάστασή τους.

Ειδικότερα για τους Ρομά, που διέμεναν στο ακίνητο της εταιρείας «BIAMAX» στην διοικητική περιφέρεια του Δήμου Αιγάλεω, όπως ενημερώθηκε ο Συνήγορος του Πολίτη έχει ήδη εκδοθεί η υπ'αριθμ. 6859/2007 απόφαση του Ειρηνοδικείου Αθηνών, με την οποία έγινε δεκτή η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων της εταιρείας «BIAMAX» για αποβολή από τη νομή των εγκατεστημένων στο ακίνητο Ρομά. Η ανωτέρω απόφαση επιδόθηκε στους καθ'ών η αίτηση Ρομά στις 13.12.2007 με επιμέλεια της ιδιοκτήτριας εταιρείας «BIAMAX», η οποία και έταξε σε αυτούς προθεσμία να αποχωρήσουν οικειοθελώς από το ακίνητό της σε εύλογο χρονικό διάστημα προκειμένου η εταιρεία να μην προβεί σε αναγκαστική εκτέλεση της απόφασης αυτής. Σύμφωνα με πληροφορίες, που είχε ο Συνήγορος του Πολίτη, ο πληθυσμός Ρομά, που ήταν εγκατεστημένος στο ανωτέρω ακίνητο μετά την αποχώρησή του από αυτό, προέβη σε κατάληψη άλλου ακινήτου στην ίδια περιοχή και, όπως οι ίδιοι οι Ρομά φέρεται να δηλώνουν, οι αστυνομικές αρχές της περιοχής έσπευσαν να τους ενημερώσουν ότι εξ αιτίας της αυθαίρετης αυτής κατάληψης θα πρέπει εκ νέου να εγκαταλείψουν και τον χώρο αυτό.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η καθυστέρηση εξεύρεσης ακινήτου για την μετεγκατάσταση των Ρομά της περιοχής του Βοτανικού, εκτός από την επιδείνωση των

υφιστάμενων προβλημάτων, έχει επίσης δημιουργήσει έναν εξαναγκαζόμενο σε διαρκείς μετακινήσεις πληθυσμό αστέγων προς αναζήτηση χώρου εγκατάστασης. Δυστυχώς και στην περίπτωση των εγκατεστημένων στην ευρύτερη περιοχή του Βοτανικού ο Συνήγορος του Πολίτη διαπιστώνει ότι η διοίκηση αντί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της, που απορρέουν τόσο από το διεθνές, όσο και το εθνικό δίκαιο για τη λήψη θετικών μέτρων προς επίλυση κατ'αρχήν του στεγαστικού προβλήματος της συγκεκριμένης ομάδας, απλώς «συμβάλλει» με την παράλειψη των οφειλομένων νόμιμων ενεργειών ή και με πράξεις της ακόμα, όπως οι διενεργηθείσες ή επαπειλούμενες ενέργειες για την απομάκρυνση αυτών από τους καταληφθέντες χώρους, στην επανάληψη ή κλιμάκωση της έντασης των υφισταμένων προβλημάτων. Η ανωτέρω στάση των αρμοδίων φορέων έχει ως συνέπεια η κάθε νέα αυθαίρετη κατάληψη δημόσιων ή ιδιωτικών εκτάσεων από τους πλανοδίους πληθυσμούς εξαιτίας της έλλειψης λειτουργίας ειδικού για το σκοπό αυτό οργανωμένου χώρου να θίγει όχι μόνο το δημόσιο συμφέρον και δημόσια έννομα αγαθά, αλλά και δικαιώματα τρίτων ιδιωτών, οι οποίοι υφίστανται προσβολή των σχετικών με την ιδιοκτησία δικαιωμάτων τους εξαιτίας της παράλειψης των οργάνων της διοίκησης να προβούν στις νόμιμες οφειλόμενες ενέργειες για την στεγαστική αποκατάσταση των πλανοδίων Ρομά

Η δυσάρεστη αυτή εξέλιξη της εκ νέου απομάκρυνσης των Ρομά αυτών από τον χώρο της τελευταίας εγκατάστασής τους χωρίς την προηγούμενη λήψη των αναγκαίων μέτρων, τα οποία θα εξασφαλίσουν τη μετεγκατάστασή τους σε συνθήκες αξιοπρεπούς διαβίωσης, ενώ είχαν επισημανθεί επανειλημμένως από το Συνήγορο του Πολίτη οι σχετικές υποχρεώσεις της διοίκησης, δημιουργεί πλέον εύλογη ανησυχία όχι μόνο για την ικανότητα, αλλά και για την βούληση των αρμοδίων φορέων προς αντιμετώπιση του προβλήματος και εξεύρεση κατάλληλης λύσης.

Ενόψει του γεγονότος ότι όχι μόνο ο Συνήγορος του Πολίτη, αλλά και όργανα διεθνών οργανισμών, όπως προσφάτως και ο Επίτροπος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του Συμβουλίου της Ευρώπης, έχουν ζητήσει από τις αρμόδιες αρχές να προβούν στις απαραίτητες ενέργειες, τόσο για το ζήτημα της βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης, όσο και για την εξεύρεση κατάλληλου χώρου μετεγκατάστασής τους. Η επιδεικνυόμενη έλλειψη συνεργασίας των αρμοδίων αρχών προς λήψη πρωτοβουλιών ή αναζήτηση λύσεων καθίσταται ιδιαίτερος δυσερμήνευτη και περισσότερο ανησυχητική.

Όπως σας έχουμε και στο παρελθόν διαβεβαιώσει, κ. Γενικό Γραμματέα, ο Συνήγορος του Πολίτη θα βρίσκεται διαρκώς στη διάθεσή σας για κάθε συνεργασία ή συνδρομή για την αντιμετώπιση του σύνθετου όσο και ακανθώδους αυτού προβλήματος. Από την δική σας, όμως, πλευρά κρίνεται απαραίτητη η λήψη των απαιτούμενων αποφάσεων για την εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας, ιδιαίτερος δε εν όψει λόγω της ρητής άρνησης ή της κατ'ουσίαν αδράνειας όσον αφορά παροχή συνδρομής από τους εκ του νόμου προβλεπόμενους συμπράττοντες φορείς,

όπως, στη συγκεκριμένη περίπτωση, του Δήμου Αθηναίων και της Περιφέρειας Αττικής αντιστοίχως, προς αναζήτηση και υπόδειξη κατάλληλου ακινήτου και προς αποφυγή κλιμάκωσης της ήδη εμπνέουσας ανησυχία κατάστασης.

Στο πλαίσιο αυτό επιτρέψτε μας να σας επισημάνουμε σε μια περισσότερο πρακτική κατεύθυνση για μια ακόμα φορά τα εξής:

1. την ανάγκη άμεσης πρωτοβουλίας για την εδραίωση, ενδεχομένως μέσω της συγκροτηθείσας επιτροπής, ορισμένης δομής διαρκούς συντονισμού και συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών της Περιφέρειας Αττικής, της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών και του Δήμου Αθηναίων, υπό την ευθύνη σας ως εποπτεύοντος των εμπλεκόμενων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.
2. την ανάγκη υπαγωγής στην προαναφερθείσα δομή συντονισμού και συνεργασίας των γειτονικών δήμων εντός της περιφέρειας των οποίων έχουν διασπαρεί οι απομακρυνθέντες από την αρχική τους εγκατάσταση Ρομά, όπως είναι κατ'εξοχήν οι Δήμοι Ταύρου και Αιγάλεω. Με δεδομένο μάλιστα τον κοινό χαρακτήρα των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν και άλλοι δήμοι της ευρύτερης περιοχής της νοτιοανατολικής Αττικής αλλά και τυχόν εμπειρία που ορισμένοι εξ αυτών έχουν συσσωρεύσει, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμη η επέκταση της συνεργασίας και σε αυτούς, ιδίως όσον αφορά την εξεύρεση διαθέσιμων για τη δημιουργία εγκαταστάσεων γαιών. Ιδιαίτερη δε σημασία για την επίλυση του συγκεκριμένου ζητήματος θα είχε η συνδρομή στην συντονισμένη αυτή δράση των Δήμων Ασπροπύργου και άλλων Δήμων στην διοικητική περιφέρεια, των οποίων διέρχεται η Αττική Οδός, δεδομένου ότι οι εν λόγω περιοχές διαθέτουν ήδη πραγματικές εγκαταστάσεις Ρομά, αλλά ταυτοχρόνως και ελεύθερες εκτάσεις, οι οποίες έχουν δημιουργηθεί μετά την υλοποίηση των σχετικών έργων οδοποιίας και ενδεχομένως να προσφέρονται έστω και προσωρινά για την οργάνωση τέτοιας εγκατάστασης. Η επιζήτηση επαφής με την ΤΕΔΚ από πλευράς σας θα ήταν αναγκαία για την επίλυση του προβλήματος.
3. Την παράλληλη ανάγκη άμεσης και εντατικής επικοινωνίας με την Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου για την διαπίστωση τυχόν διαθεσιμότητας κατάλληλων κρατικών γαιών στην ευρύτερη περιοχή καθώς και με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ για τη διαθεσιμότητα οικίσκων ή άλλου υλικού αποκατάστασης αστέγου πληθυσμού.

4. Την ανάγκη εντατικής και συντονισμένης συνεργασίας με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου Αθηναίων αλλά και γειτονικών Δήμων, κυρίως δε με την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αθηνών για τον σχεδιασμό και υλοποίηση άμεσων μέτρων για τον καθαρισμό του καταυλισμού, την εγκατάσταση προσωρινής υποδομής υγιεινής, την παροχή βασικών υπηρεσιών υγείας και την εν γένει προστασία της δημόσιας υγείας καθώς και την ανάσχεση υπερβολών στην ανάπτυξη οχληρών δραστηριοτήτων, μέχρι να πραγματοποιηθεί η μετεγκατάσταση του πληθυσμού του καταυλισμού.
5. Την ανάγκη να ληφθούν σοβαρά υπ' όψιν κατά τον προσδιορισμό των κριτηρίων καταλληλότητας του χώρου μετεγκατάστασης τα χαρακτηριστικά του βιοπορισμού των μελών της συγκεκριμένης ομάδας Ρομά, αλλά και οι εν γένει προτιμήσεις τους μεταξύ εναλλακτικών προοπτικών, ώστε η όποια λύση προκριθεί να διαθέτει σοβαρές πιθανότητες βιωσιμότητας αλλά και να τονωθεί το αίσθημα υπευθυνότητας και συμμετοχής των προσώπων που οι αποφάσεις αυτές άμεσα αφορούν. Για τον σκοπό αυτό είναι δε περαιτέρω αναγκαία η διασφάλιση της ομαλής και πειστικής επικοινωνίας μαζί τους.

Με τη βεβαιότητα ότι συμμερίζεστε την ανησυχία μας θεωρούμε ότι θα ανταποκριθείτε θετικά στην υλοποίηση του δύσκολου αυτού σκοπού, παραμένουμε στη διάθεσή σας για κάθε διευκρίνιση ή συνεργασία.

Με τιμή,

Ανδρέας Τάκης & Χρύσα Χατζή
Βοηθοί Συνήγοροι του Πολίτη

Κοινοποίηση:

1. Κύριο Πρ. Παυλόπουλο
Υπουργό Εσωτερικών
Σταδίου 27,
101 83 ΑΘΗΝΑ

2. Κύριο Αθ. Νάκο
Υφυπουργό Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης
Σταδίου 27
105 59 – ΑΘΗΝΑ

3. Πρόεδρο Δημοτικού Συμβουλίου
Δήμου Αθηναίων
Αθηνάς 63
105 52 ΑΘΗΝΑ

4. Τοπική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων (Τ.Ε.Δ.Κ)
Νομού Αττικής

Χαριλάου Τρικούπη 24
106 79 Αθήνα

5. Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης
Γενική Δ/ση Αναπτυξιακών Προγραμμάτων
Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης
5^{ος} Οροφος, Σταδίου 27
105 59 – ΑΘΗΝΑ
Υπόψη κυριών Ν. Μπυλά και Λ. Κυριακάκη

6. Γενική Διευθύντρια Περιφέρειας Αττικής
κα Αικατερίνη Γιαβάση
Κατεχάκη 56
115 25 Αθήνα

7. Κύριο Γ. Σγούρο
Νομάρχη Αθηνών
17 Χλμ. Λεωφ. Μαραθώνος
153 51 ΠΑΛΛΗΝΗ

8. Νομαρχία Αθηνών
Διεύθυνση Υγείας και Δημόσιας Υγιεινής
Τμήμα Υγειονομικού Ελέγχου
Λ. Αλεξάνδρας 196
115 21 Αθήνα

9. Νομαρχία Αθηνών
Διεύθυνση Χ.Ο.Π
Κηφισίας 125-127
115 24 Αθήνα

10. Δ/ση Βιομηχανίας & Ορυκτού Πλούτου
Νομαρχία Αθηνών
17 Χλμ. Λεωφ. Μαραθώνος
153 51 ΠΑΛΛΗΝΗ

11. Δήμαρχο Αθηναίων
Κύριο Νικήτα Κακλαμάνη
Αθηνάς 63
105 52 ΑΘΗΝΑ

12. Δήμαρχο Ταύρου
Κύριο Δημήτριο Σούτο
Πειραιώς και Επταλόφου
177 78 Ταύρος

13. Δήμαρχο Αιγάλεω
Ιερά Οδός 364,
122 43 ΑΙΓΑΛΕΩ

14. Εταιρεία "Biamax"
Λεωφόρος Αθηνών 40
121 31 Περιστέρι

Ταχ. Θυρ. 3617
102 10 Αθήνα